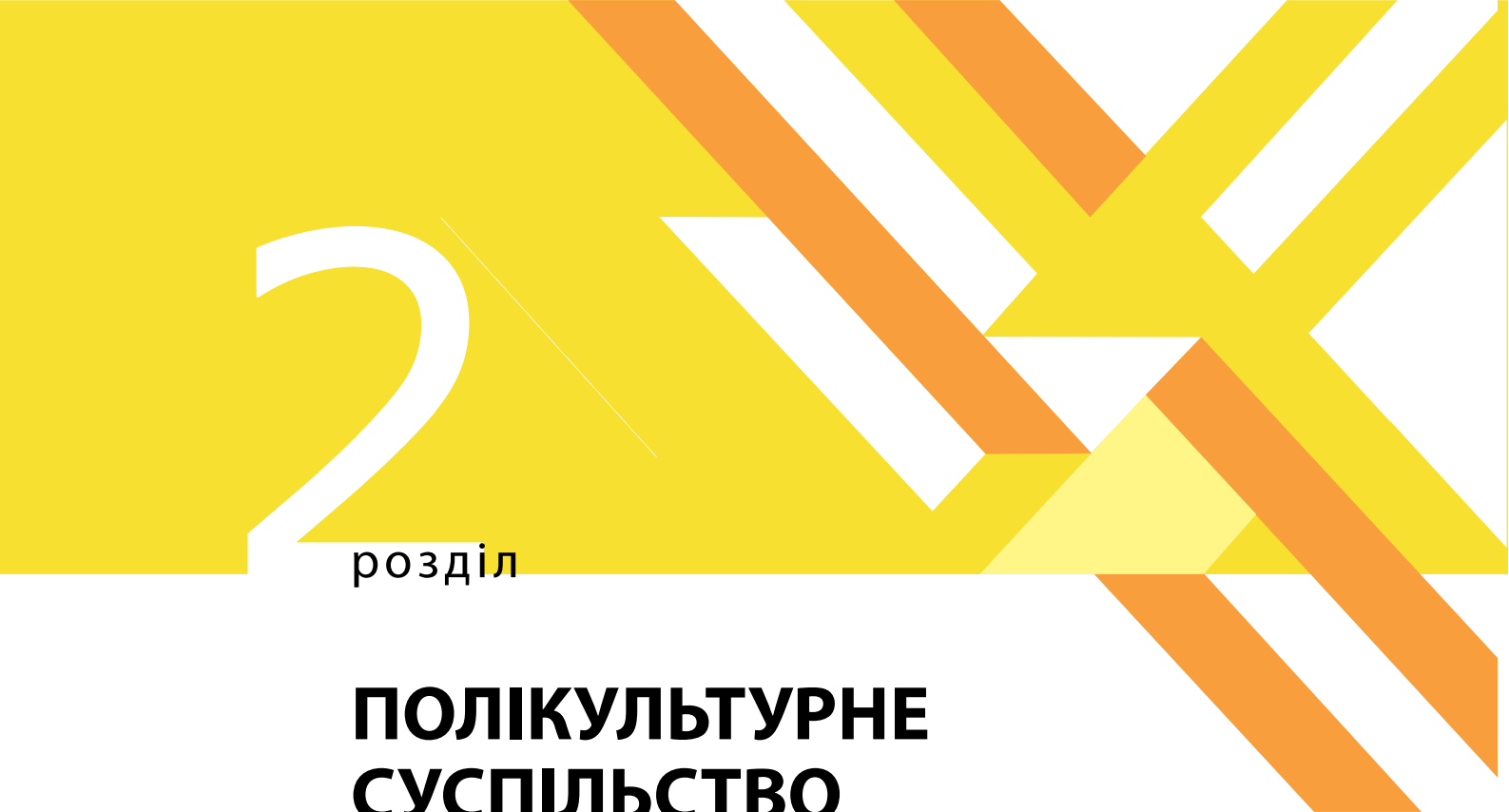

2

розділ

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ СУСПІЛЬСТВО

*Культурна різноманітність –
суспільна проблема чи потенціал
для розвитку*

Сучасний етап розвитку людства характеризується численними цивілізаційними викликами, які зумовлені різноманітними політичними та соціокультурними чинниками. Складні й унікальні явища багатоманітності людських культур у динаміці їхнього розвитку, специфіка внутрішніх структурних елементів, які складають цінність та самобутність кожної культури, є засадничими основами процесу пізнання сенсу життя і закономірностей розвитку людської цивілізації.

Фундаментальним питанням розвитку педагогічної науки на сучасному етапі є дилема щодо соціальної спрямованості виховного процесу. З одного боку, виховний процес молодого покоління має орієнтуватися на формування особистості, яка володіє тими ж засадничими цінностями, що і більшість членів того чи іншого суспільства. Водночас, у процесі взаємодії в поліетнічному середовищі, індивіди зіштовхуються з культурною різноманітністю, яка передбачає наявність палітри світоглядних поглядів та ціннісних переконань. У цьому контексті важливим має бути те, щоб така міжкультурна перспектива підтримувала взаємоповагу і взаємозбагачення, а не стосунки, побудовані на домінуванні та запереченні.

На основі аналізу різних моделей суспільного устрою в полікультурному світі, можемо охарактеризувати полікультурне суспільство як зумовлену різноманітними чинниками соціальну систему, яка дає можливість інтеграції представників різних культур на основі трьох засадничих принципів: дотримання прав людини, рівності та взаємного визнання. Полікультурність дозволяє особистості пізнати й інтегруватися в іншу культуру, з одного боку, а з іншого, зберегти й розвивати власну ідентичність, адже це забезпечує суспільну рівноправність, толерантність становить основу громадянської свідомості кожного члена певного соціуму.

№	Назва вправи	Форми реалізації			Вікова група			Типи полікультурної компетентності				Пріоритетн. виховний потенціал		
		Уроки	Позакл. захід	Виховна година	Молодша	Середня	Старша	Міжетнічна	Міжрелігійна	Міжрегіональна	Стратифікаційна	Пізнавальний	Ціннісний	Діяльнісний
PS.01	Притчі про багатокультурність Що означає різноманітність.	•	•	••	••		•	•	•	○	•	•	••	•
PS.02	Сніжинки Яким чином ми можемо побачити багатоманітність.	•	•	••	••	•	•	•	•	○	•	•	••	•
PS.03	Обери країну, в якій ти хотів би жити Яким чином культурні особливості тієї чи іншої спільноти впливають на життя її представників.	•	••	••		•	•	••	••		○	••	•	•
PS.04	Сім нот Які переваги для суспільства надає культурна багатоманітність.	••	•		•	••	••	••	••	○	••		••	
PS.05	Багатокультурна карта мого населеного пункту, мікрорайону, вулиці Наскільки багатоманітним є моє довкілля.	••	••			••	••	••	••		••	••	•	••
PS.06	Сучасні мігранти Сучасні мігранти – проблема суспільства чи соціальний капітал.	••		•		•	••	•	•	•		•	•	••
PS.07	Полікультурне суспільство Яку роль у нашому житті відіграє полікультурність суспільства.	••		•		•	••	0	•			••	•	

Розділ 2. ПОЛІКУЛЬТУРНЕ СУСПІЛЬСТВО

№	Назва справи	Форми реалізації			Вікова група			Типи полікультурної компетентності				Пріоритетн. виховний потенціал		
		Урок	Позакл. захід	Виховна година	Молодша	Середня	Старша	Міжетнічна	Міжрелігійна	Міжрегіональна	Стратифікаційна	Пізнавальний	Ціннісний	Діяльнісний
PS.08	Три релігії: храми, священні книги, свята Що є спільного і відмінного у трьох релігіях – християнстві, ісламі та іудаїзмі.	•	••			•	•		••	○		••	•	•
PS.09	Мої унікальні сусіди Наскільки добре ми знаємо тих людей, що живуть поряд.		••	•	•	••		•	•		•	•	••	•
PS.10	Хто тут іноземець Наскільки відносними є складові національної ідентичності.	••		•		•	••	••	••			•	••	○
PS.11	Суспільна багатоманітність Суспільна багатоманітність – це проблема чи потенціал успішного розвитку.	••		•		•	••	••	••	○	○	••	•	•
PS.12	Світ як село чисельністю в 100 мешканців Як нам жити разом	•	•	••		•	•	•	•	○	••	••	•	

ПРИТЧІ ПРО БАГАТОКУЛЬТУРНІСТЬ

Що означає різноманітність

ВИХОВНА МЕТА: усвідомлення учнями суті полікультурного середовища, повага до культурних відмінностей, толерантне ставлення до представників інших культур.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ: фрагмент уроку, виховна година.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: культурна різноманітність, культурні відмінності, толерантність.

Світ, у якому ми живемо, характеризується культурним різноманіттям. Іноді нам доводиться спілкуватися чи співпрацювати з людьми, що належать до іншого етносу / культури, сповідують іншу релігію, відрізняються від нас фізичними даними, естетичними ідеалами чи способом життя. Слід з повагою та розумінням ставитися до відмінностей поміж різними людьми, не допускати кепкувань стосовно їхньої «інакшості».

КРОК 1. Вчитель зачитує учням наступну притчу:

Одне поселення було розташоване в глибокій гірській ущелині, і його жителі ніколи не зустрічалися зі своїми сусідами, нічого про них не знали. Вони пили дуже смачну воду з гірської річки, але вона мала один недолік: у кожного, хто вживав її впродовж тривалого часу, на шиї виникав нарід, і важко було повертати голову. Усі мешканці поселення мали таку фізичну ваду.

Якось туди завітала людина з віддалених країв. Її відразу ж обступила юрба допитливих. Вони з цікавістю розглядали мандрівника і сміялися над його «тонкою» шиєю. Не витримавши, подорожній вигукнув: «Досить сміятися з мене! Краще на свої нарости подивіться! Вам би лікуватися і вирізати ці пухлини! А ви смієтеся з моєї «тонкої шиї!».

Відповідь була такою: «Ми всі в селі схожі один на одного як дві краплі води, і так було споконвіків. Якщо ти такий неординарний, то не треба звинувачувати в цьому інших!».

КРОК 2. Проводиться обговорення за питаннями:

- Чому між місцевими жителями і подорожнім не було взаєморозуміння?
- Чи змогли б ви розсудити людей, що сперечаються?
- Які приклади зовнішніх відмінностей народів можна привести, щоб показати відносність стандартів краси?
- Чи можна нав'язувати іншим свої ідеали краси?
- Чи існують більш і менш «правильні» народи, цивілізації, культури?

Джерело: Адаптовано на основі методичних доробків © Андрей Иоффе. Москва. 2003

PS.01

7-12 років

15–30 хв

